

УДК 630*5

**АДАПТАЦІЯ МАСОВИХ ТАБЛИЦЬ ОБ'ЄМІВ КРУГЛИХ
СОРИМЕНТІВ В УМОВАХ ДП «ЖИТОМИРСЬКЕ ЛГ»**

Шульга П. Г., магістрант, ЖНАЕУ, м. Житомир*

В умовах ринкової економіки дуже важливим є питання досконалого обліку лісо продукції. Висока вартість лісових сортиментів, суворі вимоги до їх якості роблять цю операцію дуже відповідальною. При обліку лісових сортиментів вони проходять декілька стадій. Першою з них є технічне приймання безпосередньо на лісосіці, в процесі штабелювання. При цьому приводяться обміри сортименту, визначають його стандартні (номінальні) розміри, оцінюють наявність вад деревини і сортність. Результати таксації записуються в щоденник техприймання, а прийнятий сортимент маркують з вказанням на верхньому зрізі стандартного діаметра і сорту, а також таврують відпускним тавром. Прийняті сортименти оприбутковуються бухгалтерією як по штучно, так і за об'ємом, здаються на відповідальне зберігання ліснику. Після цього сортименти можуть відпускатися лісником безпосередньо споживачу або передаватися на нижній склад, або до вивезення. При проходженні цих стадій ні кількість сортиментів, ні їх сортність чи об'єм не можуть бути змінені. Тому на всіх стадіях потрібно забезпечити одноманітність облікових операцій, користуючись певними, затвердженими нормативними таблицями. Від якості цих таблиць залежить не лише точність обліку лісо продукції але й сума заробітку преміальних робітників – лісорубів.

У магістерській роботі було зроблено спробу дослідити особливості таксації круглих ділових лісоматеріалів за новими нормативними матеріалами в умовах ДП «Житомирське ЛГ».

Характер лісорослинних умов ДП «Житомирське ЛГ» є досить сприятливим для вирощування високопродуктивних насаджень сосни звичайної. Товарна структура в основному представлена діловими круглими середньомірними лісоматеріалами. ДП «Житомирське ЛГ» використовує в основному метод обліку лісоматеріалів застосовуючи ГОСТ2708-75, а інколи 4020-2-2001.

Для складання проекту нормативів визначення об'єму лісоматеріалів спочатку встановлювалася амплітуда номінальних середніх діаметрів без кори (в нашому випадку вона становить від 12 до 48 см) та амплітуда довжини лісоматеріалів (від 2 до 5 м). Потім з графіка для кожної довжини вибираємо вирівняні об'єми колод без кори і записуємо у відповідні колонки проекту нормативів. Значення об'ємів проміжних довжин (2,5; 3,5; 4,5 м) лісоматеріалів визначаємо за кривими об'ємів що знаходяться в проміжку між сусідніми цілими значеннями довжини.

Для користування цими таблицями потрібно виміряти в лісоматеріалі його довжину, визначити його середину. В цьому місці слід сокирою зняти кору з двох протилежних боків колоди і виміряти діаметр стандартною мірноювилкою. Для оцінки якості складання проекту нормативів для визначення об'ємів проводився порівняльний аналіз точності основних діючих таблиць об'ємів лісоматеріалів до об'єму, визначеного за складною формулою Губера. Враховувалися при цьому результати таксації лісоматеріалу за ДСТУ 4020-2-2001, ГОСТ 2708-75, і розробленими таблицями у цій роботі. Для кожного способу таксації визначена абсолютна величина відхилення, а також відхилення у відсотках.

Новий складений проект нормативів для визначення об'єму ділових круглих лісоматеріалів сосни є місцевими об'ємними таблицями для ДП «Житомирське ЛГ», побудованими на значному фактичному матеріалі. Складений проект нормативів характеризується досить високою точністю, для лісоматеріалів довжиною до 4 м і товщиною на середині від 20 см і вище, систематичні похибки становлять від -9,5 до +4,5, а середня систематична похибка +1,2. Проект розроблених нормативів може бути рекомендований ДП «Житомирське ЛГ», як місцеві масові таблиці об'ємів лісоматеріалів сосни звичайної, а для лісгоспів зони Полісся вихідні матеріали при доповненні можуть служити цінними науковими даними.

**Науковий керівник: к.с.-г.н., доцент Вишневецький А. В.*